

Projekt LIFE16 CCA/HU/000115 LIFE-MICACC
(Souhrnný materiál k pěti vzorovým projektům)

Püspökszilágy: Zpomalením odtoku proti bleskovým povodním

V Püspökszilágy, která se nachází v Cserhát (maďarská část Cerové vrchoviny), na potoku Szilágyi, který často způsobuje bleskové povodně, se namísto rychlejšího odtoku kladl důraz na zpomalení toku a zachování vody. V povodí nad vesnicí bylo s využitím mezinárodních zkušeností postaveno sedm prosakujících srubových přehrad na pravidelných vodních výplavech, které napájejí potok. Malé přehradky byly postaveny z lokálně vytěžených kmenů s cílem zachytit náhle se hromadící vodu a půdu vyplavenou z polí během lijáku a uvolňovat ji jen pomalu. Kromě toho byly rekonstruovány čtyři lapače sedimentů z přírodního kamene. Pokud se na dostatečném počtu míst udělají takové zábrany, vyrovnají tím povodňový vrchol a zabrání se zaplavení. Kromě toho je vedle potoka vytvořena boční nádrž v mokřadním háji, který slouží jako bouřková nádrž na zachytávání povodňové vody a slouží také jako mokřad během sušších letních měsíců.

Bátya: Inovace v hospodaření s dešťovou vodou

V Bátor, náhlý liják často zaplavil některé ulice a sklepy. Namísto odvedení se rozhodli dešťovou vodu zadržet, protože roční srážky v Bátor nepřesahují 550 mm, což je mnohem méně, než je třeba. V rámci projektu MICACC byla zachycována dešťová voda odváděna do starého, předtím zanedbaného místa na těžbu materiálu (hliněná jáma, kubická jáma) na okraji obce, čímž se vytvořil asi 1 hektarový vodní biotop. Výsledné jezírko zachovává cenné vodní zdroje obce Bátor na sušší časy, prostřednictvím vsakování doplňuje podzemní vody a odpařováním se zlepšuje mikroklima, vyživuje vegetaci a zmírňuje následky klimatických změn. Jedna strana břehu je snadno přístupná, vhodná k rekreaci, druhá strana je nerušená a poskytuje tak útočiště divoké zvěře - včetně chráněných plazů a ptáků hnízdících v rákosí. Na břehu byly spolu s obyvateli vysázeny původní druhy stromů: topol černý, vrba bílá, jasan panonský, olše lepkavá.

Rákócziújfalu: záplavovou vodou se neplýtvá

V Rákócziújfalu, nacházející se v blízkosti střední Tisy, znamenají stále větší potíže vodohospodářské problémy typické pro celou Velkou dunajskou kotlinu. Počet slunečních hodin je vysoký, takže potenciálně vypařování vysoce převyšuje každoroční srážky: je to nejsušší region v zemi. Avšak na jaře záplavová voda pocházející z tání sněhu nebo z deště, která zůstane rozlitá na zemi, často způsobuje zemědělcům škody. Nádrž na zachytávání záplavové vody, která se buduje v rámci investice obce, nabízí řešení tohoto dvojího problému tím, že směřuje vodu, která je během vydatnosti vypouštěna do Tisy, a kterou se tímto způsobem plýtvá, z kanálů pro odtok záplavových vod do vodního biotopu vytvořeného v hlouběji se nacházející oblasti. Na kanálu bylo postaveno regulovatelné stavidlo, díky čemuž sucho pociťují pozdější i vzdálenější oblasti. A pokud v důsledku klimatických změn nenasněží a nenastane jarní hojnost vody, jak se to stalo i letos, do vytvořeného malého jezírka je možné zavést i pravidelně vypouštěnou vodu z nedalekého rybníka nebo v případě dostatečně vysoké hladiny vody i je možné vodu doplnit i z Tisy.

Ruzsa: odpadní voda je také hodnota

V Ruzsa, která se nachází na Homokhátság (Písečný hřeben), se voda nadměrně stala vzácným pokladem a stále sušší zemi jsou kanály pro odvedení záplavových vod dlouhá léta prázdné. Obec čelí nedostatku přírodních zdrojů povrchové vody a poklesu podzemních vod, což je umocňováno stále teplejším a sušším podnebím. V této situaci se počítá každá kapka vody: cenným zdrojem je také denně průměrně 150 m³ vyčištěné odpadní vody opouštějící čističku odpadních vod a 10-20 m³/den technologické vody vytékající z nové čistírny pitné vody. V rámci Projektu LIFE se zrodilo řešení, jak zadržet obojí. Šedá voda se již více nevypouští do kanálu, ale shromažďuje se v malém jezírku a provedením do druhého jezírka se infiltruje do půdy. Kromě toho byly na menším kanálu pro odvod záplavových vod postavené jednoduché

uzávěry, vybudované ze dřeva, takže pokud by přece jen nastalo období s větším množstvím srážek, voda by nevytékala z oblasti, ale by se rozprostřela na pobřežních pastvinách.

Tiszatarján: Správa země v povodňové oblasti

Tiszatarján přísluší k povodňové oblasti Borsod, její osud je úzce spjat s Tisou. Po regulaci řeky, v důsledku odvodnění mokřadů, rozšíření orné půdy v záplavových oblastech, zesílení vysoušení a následně v důsledku snížení chovu zvířat, v záplavových oblastech začali dominovat invazivní druhy (například Netvařec křovitý). Před několika lety byl v Tiszatarjáne ve spolupráci s WWF Maďarsko vypracován model udržitelného hospodaření v záplavových územích, který představoval řešení snížení Netvařece křovitýho. Na části území zbaveného této invazivní rostliny se pase šedý skot a vodní buvolí. V důsledku klimatických změn však během dlouhých suchých let dokonce skoro vyschly i jezera vytvořené z lužních kubických jam, které slouží jako stanoviště vodních buvolů. Za účelem zvýšení vodních zdrojů, které lze zadržet, se nyní jámy rozšířili o další, a na březích se vytvořily přírodní svahy. Součástí projektu bylo i vybudování mola, ze kterého mohou návštěvníci zblízka pozorovat buvolí. Brzy se otevře i volně navštívitelná naučná stezka Vodní buvol, který je oblíbeným ekoturistickým lákadlem.

